

**VALTAKUNNANDUUMA
JA SOSIALIDEMOKRAATTINEN
TAKTIikka**

Kirjoitettu tammikuussa 1906

*Julkaistu helmikuussa 1906
kirjasessa: „Valtakunnanduuma
ja sosialidemokratia”*

*Kustannusliike „Proletarskoje Delo”
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan
kirjaseen tekstin mukaan*

Joulukuun 11 päivän laki³¹ on jälleen asettanut päiväjärjestykseen kysymyksen taktiikastamme Duumaan suhtautumisessa. Pitääkö valita vai eikö pidä valita Duumaan? — porvarillis-demokraattinen lehdistömme pohtii sitä vilkkaasti. VSDTP:n „enemmistö”-järjestöjen konferenssi lausui siitä hiljattain mielipiteensä. Tämä konferenssi, johon osallistuivat 26 järjestön edustajat, siinä luvussa 14 työläistä enemmän kuin 4.000 järjestyneen puolueenjäsenen valitsemina, pidettiin Keskuskomitean suunnitteleman ja ilmoittaman IV puoluekokouksen asemesta. Edustajakokousta ei voitu pitää rautatieläisten lakon, Moskovan kapinan ja Venäjän eri kulmilla sattuneiden erilaisten tapahtumien takia. Mutta kokoontuneet edustajat järjestivät „enemmistön” konferenssin, joka käsitteli muun muassa kysymyksen Duuman vaaleista ja ratkaisi sen kielteisesti, siinä mielessä, ettei osallistuta vaaleihin. Tässä vastaava kohta konferenssin hyväksymästä päätöslauselmasta:

„Itsevaltiudellinen hallitus on lokakuun 17 päivän jälkeen koko ajan polkenut kaikkia niitä tärkeimpiä kansalaisvapauksia, mitkä proletariaatti on taistellen hankkinut. Hallitus on valellut koko maan verellä ammuttaen tykeillä ja konekivääreillä vapauden puolesta taistelevia työläisiä, talonpoikia, sotamiehiä ja matruuseja! Hallitus tekee pilkkaa siitä koko kansan vaatimuksesta, että on kutsuttava koolle perustava kokous, ja joulukuun 11 päivän lailla se yrittää jälleen pettää proletariaattia ja talonpoikaistoa ja lykätä lopullista perikatoaan.

Joulukuun 11 päivän laki tosiasiaa riistää proletariaatilta ja talonpoikaiston suurilta joukoilta mahdollisuuden osallistua Valtakunnanduumaan ja pyrkii etukäteen kaikenlaisten salajuonien ja poliisirajoitusten avulla turvaamaan riistäjäluokkien mustasotnialaisille aineksille vallitsevan aseman Duumassa.

Konferenssi lausuu varmana vakaumuksenaan, että koko Venäjän valveutuneen proletariaatin vastauksena tsaarin uuteen lakiin on oleva päättäväinen taistelu tätä samoin kuin kaikkea muutakin kansanedustuksen väärentämistä vastaan.

Konferenssi on sitä mieltä, että sosialidemokratian pitää pyrkiä ajamaan tämä poliisiduma karille, hyläten kaikkinaisen osallistumisen siihen”.

Edelleen päätöslauselmassa kehoitetaan kaikkia puoluejärjestöjä käyttämään laajasti hyväksi vaalikokouksia, mutta ei sitä varten, että poliisirajoituksiin alistuen toimitettaisiin jonkinlaiset vaalit, vaan tarkoituksella laajentaa proletariaatin vallankumouksellista järjestämistä ja harjoittaa kaikkien kansankerrosten keskuudessa agitaatiota ratkaisevan taistelun käymiseksi itsevaltiutta vastaan, sillä vasta sen jälkeen, kun on saatu täydellinen voitto itsevaltiudesta, on mahdollista todella vapaasti valittujen kansanedustajien koollekutsuminen.

Onko tällainen kysymyksen ratkaisu oikea? Voidaksemme vastata siihen, tarkastelkaamme ensin mahdollisia vasta-vahteita. Duumaan osallistumisen puolesta saattaa nyt puhua se seikka, että työläiset ovat saaneet eräitä oikeuksia Duuman vaaleissa, ja myöskin se, että agitaatiovapaus on hieman laajempi kuin elokuun 6 päivän laissa luvatus „ensimmäisen”, Bulyginin Duuman kaudella. Nämä seikat yhdessä Moskovan kapinan ja muiden kapinoiden tukahduttamisen kanssa, mikä on tehnyt tarpeelliseksi eräänlaisen hiljaiskauden, uusien voimien kokoamisen ja valmentamisen kauden,— ovat luonnollisesti taivuttaneet ja taivuttavat VSDTP:n „vähemmistöä” siihen, että kannatettaisiin vaaleihin, ainakin valtuutettujen ja valitsijamiesten vaaleihin osallistumista. Nämä sosialidemokraatit ajattelevat, ettei meidän pidä yrittääkään päästä Valtakunnandumaan, ettei pidä mennä valitsijamiesten vaaleja pitemmälle, mutta että agitaatiota, proletariaatin järjestämistä ja sen poliittista kasvattamista varten on välttämättä käytettävä hyväksi tarjoutunutta tilaisuutta osallistumalla vaaleihin työväenkuuriassa.

Näiden perustelujen johdosta me toteamme ennen kaikkea sen, että ne juontuvat aivan luonnostaan sosialidemokraattisen maailmankatsomuksen ja sosialidemokraattisen taktiikan yleisistä perusteista. Meidän, „enemmistön” edustajien, on tämä tunnustettava, ettemme lan-

keaisi ryhmäkuntalaiseen äärimmäisyyteen, mikä olisi omiaan vahingoittamaan ehdottomasti välttämätöntä puolueen yhtenäisyyttä. Meidän on välttämättä käsiteltävä taktiikkakysymys uudelleen, kaikella asiallisuudella. Vaikka tapahtumat ovatkin todistaneet taktiikkamme oikeaksi elokuun 6 päivän Duumaan nähden, jonka proletariaatti sai todellakin menemään myttyyn, boikotoiduksi ja lakaistuksi pois, niin siitä ei suinkaan vielä itsestään seuraa, että myös uusi Duuma saadaan estetyksi samalla tavalla. Tilanne ei ole nykyään sama, ja on tarkoin punnittava perustelut osallistumisen puolesta ja sitä vastaan.

Olemme mielestämme esittäneet lyhyesti pääperustelut, jotka puhuvat osallistumisen puolesta. Nyt siirrymme perusteluihin, jotka puhuvat sitä vastaan.

Uusi Duuma on epäilemättä kansanedustuksen irvikuva. Meidän osallistumisemme vaaleihin antaisi kansanjoukoille vääristellyn käsityksen siitä, minkälainen on meidän arviomme Duumasta.

Agitaatiovapautta ei ole. Kokoukset hajoitetaan. Valtuusmiehet vangitaan.

Jos menisimme Dubasovin „perustuslaillisuuden” syötiin, niin emme pystyisi kohottamaan puoluelippuamme joukkojen edessä, mutta samalla heikentäisimme puoluevoimiamme niin, että siitä olisi kovin vähän hyötyä asialle, sillä ehdokkaittemme „legaalinen” esiintyminen vain antaisi poliisille valmiit vangittavien luettelot.

Venäjän useimmilla paikkakunnilla riehuu kansalaisota. Hiljaiskausi voi täällä olla vain tilapäinen. Yhä uudelleen pitää valmistautua. Puolueellemme ei olisi tarkoituksenmukaista eikä käytännöllisesti mahdollistakaan yhdistää sitä joulukuun 11 päivän lain mukaan suoritettaviin vaaleihin. „Lain mukaan” suoritettavista vaaleista meillä ei tule mitään, ei sittenkään, vaikka me sitä haluaisimmekin, sillä taistelun ehdot eivät salli sitä. Eräät poikkeustapaukset ovat tietysti mahdollisia, mutta ei ole järkevää aiheuttaa niiden takia sekaannusta, desorganisaatiota ja yhtenäisyyden puutetta koko Venäjän mitassa noudatettavaan proletariseen taktiikkaan.

Duuman vaalit joulukuun 11 päivän lain mukaan, Dubasovien ja Durnovon hallitessa, ovat mitä selvintä parlamentarismilla leikkimistä. Proletariaatin arvolle ei sovi olla leikissä mukana.

Proletariaatin joukkopuolueen taktiikan pitää olla suora, selvä ja yksinkertainen. Mutta valtuutettujen ja valitsijamiesten valitseminen ilman edustajien valitsemista Duumaan antaisi kysymykselle sekavan ja kaksinaisen ratkaisun. Toisaalta tunnustetaan lainmukaisten vaalien legaalin muoto. Toisaalta taas „rikotaan” lakia, koska vaaleja ei toimiteta lain toteuttamistarkoituksessa, niiden tarkoituksena ei ole edustajien lähettäminen Duumaan. Yhdeltä puolen pannaan alulle vaalikampanja; toiselta puolen se keskeytetään tärkeimmässä (kaikkien vaalien kannalta tärkeimmässä) kohdassa, Duuman välitöntä kokoonpanoa määrättäessä. Toisaalta työläiset rajoittavat vaalinsa (valtuutettujen ja valitsijamiesten vaalit) joulukuun 11 päivän lain typeriin ja taantumuksellisiin puitteisiin. Toisaalta näille työväen vaaleille, jotka aivan varmasti heijastavat proletariaatin edistyksellisiä pyrkimyksiä puutteellisesti ja väärin, asetetaan tehtäväksi toteuttaa nuo pyrkimykset Duuman ulkopuolitse (jonkinlaisen illegaalisen edustuksen taikka illegaalisen Duuman tahi kansan Duuman t.m.s. muodossa). Sehän on tolkutonta: olemattoman äänioikeuden pohjalla tapahtuvat vaalit olemattomaan parlamenttiin. Työväen edustajain Neuvostot Pietarissa ja Moskovassa olivat työläisten itsensä valitsemat, muttei poliisivallan „laillisten muotojen” mukaisesti. Ja näiden Neuvostojen vangitsemiset antoivat työläisille sangen tärkeän opetuksen. Nuo vangitsemiset osoittivat, kuinka vaarallista on luottaa valeperustuslaillisuuteen, kuinka kestävä on „vallankumouksellinen itsehallinto” ilman vallankumouksellisten voimien voittoa, kuinka riittämätön on väliaikainen puolueettomien järjestö, joka voi toisinaan täydentää vankalle pohjalle rakentuvaa ja pitkäikäistä taistelukykyistä puoluejärjestöä, muttei mitenkään korvata sitä. Pääkaupunkien työväen edustajain Neuvostot kukistuivat sen vuoksi, ettei niillä ollut kyllin vankkaa tukea proletariaatin taistelujärjestössä. Jos me korvaamme nämä Neuvostot valitsijamiesten tahi valtuutettujen kokouksilla, niin se muodostuu sanallisella tuella pönkittämiseksi taistelussa annettavan tuen asemesta, quasi-parlamentaarisella tuella pönkittämiseksi vallankumouksellisen tuen asemesta. Se olisi samaa, kuin jos korvaisimme puuttuvan tykin pahville piirretyllä tykillä.

Edelleen, osallistumalla vaaleihin me asettaisimme proletariaatin kiertoon asemaan porvarilliseen demokratiaan nähden. Tämä demokratia jakaantuu taaskin kahtia. Mallitilliset liberaalit (kadetit) ovat kiivaasti osallistumisen kannalla. Radikaaleja vetää boikotin kannalle. Tämän kahtiajakaantumisen luokkasältö on selvä: porvariston oikeistosiipi pyrkii rakentamaan Duuman välityksellä sopimuksen taantumuksen kanssa. Porvariston vasen siipi on taipuvainen liittoon vallankumouksen kanssa tahi ainakin tukemaan sitä (palauttakaapa mieleen Liittojen liiton yhtyminen Pietarin työväen edustajain Neuvoston Toimeenpanevan komitean manifestiin hallituksen finanssiromahduksesta ³²). Boikottitaktiikka tekee proletariaatin suhtautumisen vallankumoukselliseen ja opportunistiseen porvaristoon selväksi ja oikeaksi. Osallistumistaktiikka saisi aikaan hirveän kaaoksen estäen proletariaattia pääsemästä selville siitä, ketkä ovat sen lähimpiä liittolaisia ja ketkä sen vihollisia.

Ja vihdoin osallistumisen käytännölliset tarkoitusperät voidaan yhtä hyvin, ellei paremminkin toteuttaa boikotillaakin. Proletariaatin voimien arviointi, agitaatio ja organisoiminen, valta-aseman turvaaminen sosialidemokratialle työväenkuuriassa, kaikki tämä on täysin mahdollista myös käyttämällä vallankumoukselliseen tapaan hyväksi vaalokokouksia niihin osallistumisen asemesta, kaikki tämä ei lainkaan vaadi sitä, että pitäisi valita juuri „valtuutettuja” ja juuri „valitsijamiehiä”. Kaikki tämä on vaikeammin saavutettavissa, jos voimia hajaannutetaan näihin naurettaviin legaalisiin vaaleihin, sillä mehän emme itsekään tunnusta näiden vaalien tarkoitusperää, eikä meille ole lainkaan edullista saattaa niitä poliisin tietoon. Käytännössä nähtävästi melkein aina tapahtuukin juuri niin, että vaalokokouksia käytetään vallankumouksellisiin tarkoituksiin, mutta vaaleihin ei osallistuta, sillä työläiset eivät alistu poliisirajoituksiin, he eivät aja pois „sivullisia henkilöitä” (lue sosialidemokraatteja) eivätkä noudata vaalisääntöjä. Tosiasiain voima, vallankumouksellisen tilanteen voima vie pakostakin siihen, etteivät „vaalokokoukset” muodostu vaaleiksi, vaan ne muodostuvat puolueen agitaatiotilaisuuksiksi vaaleista välittämättä ja vastoin vaaleja, t.s. muodostuu niin sanottu „aktiivinen boikotti”. Katsoimmepa me asioita miltä kannalta tahansa,

tulkitsimmepa me katsomuksiamme kuinka hyvänsä, annoimmepa millaisia varaselityksiä tahansa, niin joka tapauksessa olisi vaaleihin osallistumisen kiertämättömänä tendenssinä herättää ajatusta perustavan kokouksen korvaamisesta Duumalla, perustavan kokouksen koollekutsumisesta Duuman kautta j.n.e. Kun osoitetaan duumaedustuksen valheellisuus ja näennäisyys, kun vaaditaan perustavan kokouksen koollekutsumista vallankumouksellista tietä ja samaan aikaan osallistutaan Duumaan, niin se on taktiikkaa, joka on omiaan vallankumouksellisella ajankohdalla vain aiheuttamaan sekaannusta proletariaatin keskuudessa, vain tukemaan työväenjoukkojen vähätietoisimpia aineksia ja näiden joukkojen johtajain vähimmän tunnollisia, vähimmän periaatteellisia aineksia. Me voimme tehdä ilmoituksia sosialidemokraattisten ehdokkaittemme täydellisestä ja mitä täydellisimmästä itsenäisyydestä, osallistumisemme puhtaasta ja mitä puhtaimmasta puoluekantaisuudesta, mutta poliittinen tilanne on kaikkia lausuntoja vaikuttavampi. Todellisuudessa ei käy eikä voi käydä näiden lausuntojen mukaan. Todellisuudessa siitä tulee kiertämättä, vasten tahtoaamme epäsocialidemokraattinen ja epäpuoluekantainen työväenpolitiikka, jos asiain nykyisellään ollen otetaan osaa nykyiseen Duumaan.

„Enemmistön” konferenssin suosittama taktiikka on ainoa oikea taktiikka.

Tämän johtopäätöksen mielenkiintoisena (välillisenä) vahvistuksena on „kadettien” asenne. „Kuolemansa edellisessä” numerossaan (joulukuun 20 pnä) „Narodnaja Svoboda” pohti seuraavaan tapaan jälleen herännyttä kysymystä — mennäkö Duumaan. Lähimpänä tehtävänä on yleiskansallisen perustavan kokouksen koollekutsuminen. Lehti pitää tätä väitettä todistettuna. Kuka kutsuu koolle perustavan kokouksen ja millä tavalla? Siihen voidaan „Narodnaja Svobodan” mielestä vastata kolmella tavalla: 1) laillinen hallitus (eli de facto* itsevaltiudellinen hallitus); 2) väliaikainen vallankumoushallitus; 3) Valtakunnanduuma „vallan kanssa kilpailevana valtana”. On itsestään selvää, että „kadetit” hyväksyvät kolmannen „ulospääsyn” ja juuri tämän ulospääsyn hyväksi he vaatimalla vaativat, että on välttämättä osallistuttava Duumaan.

* — faktillisesti, todellisuudessa. *Toim.*

Ensimmäisen ulospääsyn he hylkäävät heittäen syrjään kaikki toiveet hallitukseen nähden. Toisen ulospääsyn suhteen he tarjoavat meille seuraavanlaisen erittäin kuvaavan näytteen järjeilytavastaan:

„Voidaanko toivoa, että *käytännössä* olisi mahdollista muodostaa se väliaikainen hallitus, josta vallankumoukselliset puolueet vielä nytkin — kukistetun kapinan verihuuruissa — haaveilevat? Sanomme suoraan: ei, ei voida,— ei siksi, että aseellinen kapina olisi mahdollon: Moskova on antanut päinvastaisen todistuksen; eikä edes siksi, että sellainen kapina kukistettaisiin kohtalokkaasti asevoimalla: kukapa voisi ennustaa, mitä tuleman pitää?

Väliaikaiseen hallitukseen ei ole luottamista sen tähden, että se *ei missään tapauksessa*, ei edes menestyksellisen kapinan sattuessa, tule olemaan kyllin luja ja arvovaltainen kyetäkseen „panemaan kokoon” Venäjän maan „hajonneen temppelein”. Yhteiskunnan syvyyksistä nouseva vastavallankumouksen aalto pyyhkäisee sen pois.

Venäjän vallankumous on jatkunut jo vuosia eikä kuukausia; tänä aikana se on ehtinyt viitoittaa tiensä selvästi ja jyrkästi; ja on sanottava suoraan, että se tie ei vie aseelliseen kapinaan eikä väliaikaisen hallituksen muodostamiseen. Älkäämme ummistako silmiämme näkemästä todellisuutta. Niin liberaalinen intelligenssi kuin talonpoikaisto ja proletariaattikin ovat vallankumouksellisia, mutta näiden kolmen aineksen vallankumouksellinen yhteistyö aseellisen kapinan lipun alla *on mahdotonta*. Emme ryhdy ottamaan selkoa siitä, kuka on oikeassa ja kuka syyllinen; tosiasia pysyy tosiasiana. Mutta mistä aineksista sitten saattaisi syntyä se paljonpuhuttu vallankumouksellisten puolueiden väliaikainen hallitus? Mitä se saattaisi olla? Proletariaatin diktatuuriako? Mutta eihän nykyisellä Venäjällä voida puhua proletariaatin diktatuurista”...

Olemme tarkoituksella esittäneet tämän mieltämän kokonaisuudessaan, sillä se tulkitsee mainiosti ja „kadehteille” harvinaisella selkeydellä liberaalis-porvarillisen katsantokannan olemuksen. Tuon järjeilyn virheet ovat niin selvästi näkyvissä, että niihin tarvitsee vain viitata lyhyesti. Kun kerran aseellinen kapina on nyt todistettu mahdolliseksi eikä etukäteen ole todistettavissa, että se voiton mielessä olisi toivoton, niin mikä se sellainen vastaväite on, että „vastavallankumous pyyhkäisee pois”? Se on naurettavan heikko veruke. Vallankumousta ei ole ilman vastavallankumousta eikä voikaan olla. Nyt on vastavallankumouksen aalto pyyhkäissy pois jo lokakuun 17 päivänkin, mutta ei suinkaan se todista perustuslakivaatimuksia elinkyvyyttömiksi? Kysymys ei ole siitä, tuleeko vastavallankumous, vaan siitä, kuka loppujen lopuksi,

kiertämättömän pitkien taistelujen jälkeen, jotka ovat täynnä kaikenlaisia kohtalonkäänteitä, selviytyy voittajana?

„Narodnaja Svoboda” ymmärtää, että tämä kysymys on ratkaistava ottamalla huomioon sosiaaliset voimat. Ja se tekee laskelman, tunnustaa vallankumoukselliseksi niin proletariaatin kuin myös talonpoikaiston sekä liberaalisen intelligenssin. Mutta lehti „dekretoi”: niiden „yhteistyö aseellisen kapinan lipun alla on mahdotonta”. Minkä takia? Siinä onkin koko kysymyksen ydin, eikä siitä voida selviytyä tyhjällä sanonnalla. Sehän on tosiasia ja tosiasiksi jää, että kapinaan nousee proletariaatti, nousee talonpoikaistokin, ja ainakin eräs osa porvarillisesta intelligenssistä osallistuu siihen. Tunnustamalla tosiasiasi sen (mikä ei enää kaipaa kenenkään tunnustamista), että aseellinen kapina on mahdollinen, tunnustamalla sen, että ei voida ennustaa kaikkien tulevien purkausten ehdottomasti epäonnistuvan, lehti löi pois kaiken pohjan järjelyiltään. Lehti pelastautuu vain hätävalheella, kieltämällä proletariaatin diktatuurin mahdollisuuden, t.s. sosialistisen diktatuurin mahdollisuuden, silloin kun pitäisi olla kysymys proletariaatin ja talonpoikaiston demokraattisesta diktatuurista. Näille luokille on taattu myötätunto ja avunanto yleensä pikkuporvariston tietyn osan ja muun muassa porvarillisen intelligenssin erään osan taholta; jää ratkaistavaksi kysymys järjestyneisyyden ja taistelukuntoisuuden asteesta. Se on tietysti hyvin suuri ja vakava kysymys, mutta oikopäätä kielteisesti sen voivat ratkaista vain henkilöt, jotka haluavat ilmeisesti välttää asian ratkaisua.

Liberaalisten tilanherrain kanta on selvä. He haluavat Duumaan osallistumista juuri siksi, etteivät halua osallistumista vallankumoukselliseen taisteluun. He haluavat Duuman koollekutsumista juuri sen vuoksi, etteivät halua perustavan kokouksen koollekutsumista vallankumouksellista tietä. He haluavat Duumaa juuri siksi, että he haluavat tehdä sopimuksen. Näin siis liberaalien ja sosialidemokraattien erilainen suhde Duumaan kuvastaa aivan selvästi porvariston ja proletariaatin luokka-asenteiden erilaisuutta. Mutta kuinka äärettömän toivottomia ovat sopimuksen teosta ja Duumasta huokailemiset kärjistyneen kansalais sodan kaudella, se näkyy muun muassa siitä, että „kadettien” sanomalehtiä lakkautetaan, ja siitä, miten surkeata on yleensä koko legaalisen liberaalisen lehdistön olemassa-

olo. Koko tämä lehdistö tuo joka päivä esiin rökkiöittäin esimerkkejä, jotka todistavat duumaedustuksen täysin väärennetyksi, todistavat edes jossain määrin vapaan agitaation ja jossain määrin oikeat vaalit aivan mahdottomiksi. Vallankumouksellisen ja vastavallankumouksellisen tilanteen todellisuus paremmin kuin mitkään muut perustelut kumooa haaveet osallistumisesta Duumaan taistelutarkoituksessa, paremmin kuin mitkään todistusseikat se vahvistaa oikeaksi aktiivisen boikotin taktiikan.

Lopuksi vielä pari sanaa siitä, miten meidän on nyt järjestettävä puolueen sisäinen agitaatiomme Duuman aktiivisen boikotin puolesta, parhaillaan tapahtuvan puoluefraktioiden yhdistymisen ja VSDTP:n täydellisen yhteenliittymisen yhteydessä.

Yhdistyminen on välttämätöntä. Yhdistymistä on kannatettava. Yhdistymisen aikaansaamiseksi on taistelua menshevikkejä vastaan taktiikkakysymyksessä käytävä toverillisuuden puitteissa, koettaen saada kaikki puolueen jäsenet vakuuttuneiksi asiasta, rajoittaen polemisoimisen vain siihen, että asiallisesti esitetään perusteluja puolesta ja vastaan, selitetään proletariaatin asenneita ja sen luokkatehtäviä. Mutta yhdistyminen ei velvoita meitä missään määrin hämäämään taktillisia erimielisyyksiä tai esittämään taktiikkaamme epäjohdonmukaisesti ja epäpuhtaassa muodossa. Ei sinne päinkään. Aatteellista taistelua taktiikasta, jota me pidämme oikeana, on käytävä avoimesti, suoraan ja päättäväisesti loppuun saakka, s.o. puolueen yhdistävään edustajakokoukseen saakka. Yhtenäisessä puolueessa pitää olla yksi taktiikka, joka määrää puolueen välittömät teot ja toiminnan. Tällaiseksi yhteiseksi taktiikaksi pitää tulla puolueen jäsenten enemmistön taktiikan: kun enemmistö on tullut täysin selväksi, niin vähemmistö on velvollinen alistumaan sille poliittisissa menettelyissään, säilyttäen itsellään oikeuden arvostella ja harjoittaa agitaatiota kysymyksen ratkaisemiseksi uudessa edustajakokouksessa.

Puolueemme nykyisessä tilanteessa molemmat fraktiot ovat sopineet keskenään yhdistävän edustajakokouksen koollekutsumisesta, molemmat ovat suostuneet alistumaan sen päätöksiin. Yhdistävä edustajakokous sitten säättääkin puolueelle yhteisen taktiikan. Meidän tehtävämme on

jouduttaa kaikin keinoin tämän edustajakokouksen koollekutsumista ja pyrkiä mitä tarmokkaimmin siihen, että kaikki puolueen jäsenet tekisivät itselleen aivan selväksi, mikä ero on molempien taktiikkojen välillä Duumaan osallistumiseen nähden, jotta kaikki puolueen jäsenet täydellä asiantuntemuksella, täysin punnittuaan kummankin osapuolen perustelut tekisivät tietoisesti eikä sattumalta valintansa, kun valitaan edustajat yhteiseen edustajakokoukseen, joka liittää yhteen koko puolueen ja yhdistää taktiikkamme.
